

Istoria Bibliotecii Academiei Române*

Acad. Ioan-Aurel Pop

Președintele Academiei Române

O istorie a Bibliotecii Academiei Române – probabil în opt-zece volume – nu s-a mai scris și, până de curând, era puțin probabil că se va scrie vreodată. De aceea, proiectul actual, care prinde viață sub ochii noștri, este o realizare remarcabilă, fără precedent, întreprinsă sub direcția actualului director, profesorul Nicolae Noica, membru de onoare al Academiei.

Biblioteca Academiei Române, creată în 1867, la un an după fondarea Societății Literare (strămoașa Academiei Române), a avut dintru început misiunea de a strânge la un loc, de a organiza și de a pune în valoare colecțiile naționale specifice; de a elabora și a edita Bibliografia Națională retrospectivă pentru toate tipurile de documente. Obiectivele și atribuțiile instituției s-au lărgit mereu în cei peste 150 de ani trecuți de la fondare. Astăzi, instituția este cea mai importantă bibliotecă-tezaur, cea mai valoroasă bibliotecă de erudiție din România. Colecțiile sale au o structură enciclopedică, începând cu cele mai vechi texte în limba română (de la 1521 încoace) sau în limbile de cancelarie și cult care au circulat în interiorul spațiului românesc (slavona, latina, turco-osmana, româna, greaca, araba, armeană, ebraica, maghiara etc.) până la ultimele publicații de orice tip și pe orice suport. Colecțiile speciale, aflate în patrimoniul Bibliotecii Academiei Române, îi asigură acesteia un loc unic pentru conservarea manuscriselor și cărților rare din Europa. Dintre ele, colecția de manuscrise este cea mai bogată din țară, iar colecțiile Cabinetului de stampe, cele ale Cabinetului de numismatică, ale

Cabinetului de muzică și ale Cabinetului de hărți sunt adevărate puncte de referință în domeniu. Nicio lucrare de istorie a științelor (disciplinelor) individuale și culturii nu se poate realiza fără apelul la zestrea acestui așezământ. Custozii și, în mare măsură, valorificatorii acestor valori sunt bibliotecarii, majoritatea lor cercetători în diferite domenii.

Biblioteca este o instituție vie, organizatoare de conferințe, congrese, colocvii, prezentări de cărți, expoziții de artă, de carte rară, expoziții documentare. În cadrul ei se derulează o viață culturală de cea mai înaltă ținută, legată de moștenirea culturală a poporului român, dar și de destinele altor popoare ale lumii, popoare ale căror creații intelectuale sunt găzduite sub bolțile renumitului for de conservare a valorilor. Fie și numai numele unora dintre directorii Bibliotecii Academiei Române arată forța și prestigiul instituției: Ioan Bianu, Radu R. Rosetti, Ioan I. Nistor, Mircea Malița, Perpessicius (Dimitrie S. Panaitescu), Tudor Vianu, Șerban Cioculescu, Victor Emanuel Sahini, Gabriel Ștrempel, Dan Horia Mazilu. Aceștia au fost, cu toții, distinși cărturari și membri marcanți ai Academiei Române și au păstrat, indiferent de vreme și de vremi, îndeplinirea misiunii instituției la cel mai înalt nivel.

În această epocă de marasm și de incertitudine pentru cultură, educație, creație autentică și acribie științifică, în acești ani de confuzie a valorilor și de reușite facile pentru carieriști, Biblioteca Academiei Române rămâne un reper

**Alocuțiune rostită cu ocazia lansării cărții Istoria Bibliotecii Academiei Române 1886–1918 (volumul II, în trei părți). (18 octombrie 2023, Aula Academiei Române)*

intelectual solid. Cultura înaltă, creația științifică, artele de referință contemporane nu se pot practica fără izvoare, fără cunoașterea stadiului la care au ajuns diferitele domenii ale cunoașterii, fără zestrea lăsată de marii oameni ai trecutului. La o istorie dezvoltată a Bibliotecii Academiei s-au gândit mulți, dar aceasta a rămas până astăzi în stadiul de proiect. Iată că noua conducere și colectivul de cercetători ai instituției împlinesc un mare deziderat și pun în practică gândul mai vechi. *Istoria Bibliotecii Academiei Române* vrea să răspundă dorinței savanților, a intelectualilor, să rețrească gustul tinerilor pentru carte, pentru manuscrise, pentru stampe, pentru monede și medalii, pentru hărți, adică pentru acele grăunțe de aur elaborate de mințile cele mai luminate și lăsate moștenire urmașilor. Iată că primele două

volume din istoria promisă sunt deja, într-o formă grafică deosebită, la dispoziția noastră, a cititorilor. Istoria inaugurată astăzi va reflecta treptat și va prezenta cititorilor toate acumulările Bibliotecii de-a lungul timpului, colecțiile sale, toate publicațiile sale și toate activitățile sale. Lumea va putea să vadă astfel câtă efervescență spirituală cuprind aceste vechi bolți, cum s-a făcut „creșterea limbii românești”, care au fost laboratoarele științei, cum s-a plămădit arta, spre „a patriei cinstire”.

Biblioteca – se va vedea prin istoria aceasta – este și o poartă a noastră deschisă spre lume, o modalitate de adecvare a elitei intelectuale românești la marile curente culturale europene și universale, un fel specific de promovare a dialogului nostru cu lumea.